USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Ľubomíra Majerčíka a Mariana Kokeše ve věci

žalobkyně: **S. K.**
proti
žalovanému: **město Kroměříž**
sídlem Velké náměstí 115/1, 76701 Kroměříž

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, spočívajícím v rozhodnutí o realizaci osazení památníku díla biskupa Karla z Lichtensteinu – Castelcorna,

takto:

I. Žaloba se **odmítá**.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Argumentace žalobkyně

1. Žalobkyně brojí proti usnesení Zastupitelstva města Kroměříže č. ZMK/24/12/18 z 12. zasedání Zastupitelstva města Kroměříže konaného 29. srpna 2024 (dále „Usnesení“) v tomto znění: „Zastupitelstvo města Kroměříže po projednání souhlasí s pokračováním přípravy a následnou realizací osazení památníku díla biskupa Karla z Lichtensteinu - Castelcorna, dle předložené zprávy.“
2. Podle žalobkyně bylo Usnesení vydáno v rozporu s § 46 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), a je v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 1 odst. 1 a § 3 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Žalobkyně k tomu vysvětluje, že Karel II. z Lichtensteinu-Castelcorna nesl významnou odpovědnost za průběh brutálních čarodějnických procesů na losinském panství a Šumpersku v letech 1678–1696. Schválení takového památníku překračuje podle žalobkyně meze správního uvážení a je svévolné. Obec nesmí svými rozhodnutími podporovat uctívání osob spojených s historickými zločiny proti lidskosti.
3. Z těchto důvodů žalobkyně požaduje, aby zdejší soud:
   - určil, že Usnesení je neplatné,
   - uložil žalovanému povinnost odstranit památník z veřejného prostranství na náklady města,
   - uložil žalovanému náhradu nákladů řízení.

II. Naplnění podmínek řízení

4. Dříve než se soud může zabývat podstatou věci, musí vyhodnotit, zda jsou vůbec naplněny podmínky soudního řízení. Proto soud nyní shrne východiska, o něž se opírá při přezkumu žalob na ochranu před nezákonným zásahem.

5. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), stanoví:

> **Řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu**
>
> § 82 Žalobní legitimace
>
> Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
>
> § 87 Rozsudek
>
> (1) Soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
>
> (2) Soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Šlo-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, uloží soud tento zákaz nebo příkaz správnímu orgánu nebo obci, která takový sbor řídí nebo které je takový sbor podřízen.

6. Z textu zákona čerpá ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, dovozující (např. rozsudek ze dne 3. 5. 2023, č. j. 9 As 20/2023-23), že žaloba podle § 82 an. s. ř. s. je důvodná, pokud jsou splněny kumulativně následující podmínky: žalobkyně musí být přímo (1. podmínka) zkrácena na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a takový zásah byl zaměřen přímo proti ní nebo v jeho důsledku bylo proti ní přímo zasaženo (5. podmínka).

7. Jak je ze zákonné úpravy i rozhodovací činnosti správních soudů patrné, hlavní podmínkou uplatnění zásahové žaloby je přímé zkrácení žalobce na jeho právech. Žalobkyně však netvrdí, že by byla zásahem žalovaného přímo zkrácena na svých veřejných subjektivních právech. Poukazuje na rozpor s dobrými mravy a na porušení § 46 a násl. zákona o obcích, který upravuje spolupráci mezi obcemi. Žalobkyně tedy netvrdí přímé, bezprostřední zkrácení svých práv, ani uvedené důvody o ničem takovém nevypovídají.

8. Co se dále týče dotčení veřejných práv žalobkyně, z Usnesení nevyplývá, že by daný památník byl již někam ve městě umístěn. Z Usnesení naopak vyplývá, že realizace je pouze ve fázi přípravy. O to spíše není soudu zřejmé, jakým způsobem mohou být práva žalobkyně v této fázi zasažena. I kdyby byl onen památník již vytvořen, což ze žaloby nevyplývá, k jeho umístění může žalovaný potřebovat minimálně stavební povolení. O to více nelze shledat splnění podmínek č. 1 a 2.

9. Žalobkyně také poukazuje na překročení správního uvážení správního orgánu. Soud však v této souvislosti připomíná, že Zastupitelstvo města Kroměříž při vydání Usnesení nejednalo jako správní orgán, ale jako zastupitelský, volený orgán v rámci výkonu svého práva na samosprávu. Zastupitelstvo obce není vázáno správním uvážením, naopak má širokou diskreci k přijímání politických rozhodnutí na základě mandátu získaného v obecních volbách. Má jednak výlučnou rozhodovací pravomoc v oblasti samostatné působnosti obce (§ 84 obecního zřízení), současně vyhrazené pravomoci v majetkové oblasti (§ 85 obecního zřízení). Z textu Usnesení vyplývá, že při jeho přijímání nejednalo jako správní orgán, ale v rámci těchto pravomocí. Proto nebyla naplněna ani 4. podmínka zásahové žaloby – dotčenost zásahem správního orgánu.

10. Ostatně obdobně již judikovaly správní soudy ve věcech různých manipulací se sochami ve veřejném prostoru. Dospěly k závěru, že žalovaný (úřad městské části, resp. zastupitelstvo) jednal při nakládání se sochami jako účastník soukromoprávních vztahů, a činil tak prostřednictvím svých volených orgánů. Nevystupoval vrchnostensky jako správní orgán, proto také nebyla naplněna podmínka pravomoci soudů rozhodujících ve správním soudnictví (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 8 As 186/2020-22; aprobováno usnesením Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3181/21 ze dne 14. 12. 2021; usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 4. 2026, č. j. 141 A 8/2026-10).

III. Shrnutí a náklady řízení

11. Na základě výše uvedených důvodů musí soud žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť nejsou splněny podmínky řízení o ochraně před nezákonným zásahem a tento nedostatek je neodstranitelný.

12. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 2. července 2026

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu